

travelbook

Egipt

Bezdružica

ERGO
HESTIA

Autor przewodnika: Szymon Zdziebłowski

Współpraca: Krzysztof Bzowski (informacje praktyczne), Marcin Trendowicz (*Hurghada, Marsa Alam, Szarm el-Szejk*)

Redaktor prowadzący: Łukasz Karolewski

Redakcja: Aleksander Król

Korekta: Ilona Turowska

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Projekt okładki: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beegi2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie II

ISBN: 978-83-283-6452-3

Copyright © Helion, 2019

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKCJE EGIPITU	8
------------------	---

INFORMACJE PRAKTYCZNE	13
------------------------------	-----------

PRZED WYJAZDEM	14
----------------	----

Wybór czasu podróży	14
---------------------	----

Źródła informacji	15
-------------------	----

Formalności	17
-------------	----

DOJAZD	23
--------	----

Podróż samolotem	23
------------------	----

NA MIEJSCU	24
------------	----

Transport publiczny	24
---------------------	----

Zagrożenia	26
------------	----

Noclegi	29
---------	----

INFORMATOR A-Z	31
----------------	----

INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	45
--------------------------------	-----------

KRAJOZNAWCZE ABC	46
------------------	----

Charakterystyka geograficzna	46
------------------------------	----

Podział administracyjny	50
-------------------------	----

Klimat	50
--------	----

Przyroda	50
----------	----

SPOŁECZEŃSTWO	55
---------------	----

Ludność	55
---------	----

Język	55
-------	----

Religia	55
---------	----

KULTURA I SZTUKA	60
------------------	----

Architektura	60
--------------	----

Rzemiosło	67
-----------	----

Muzyka i taniec	68
-----------------	----

Obyczaje	69
----------	----

KUCHNIA	71
---------	----

KAIR I OKOLICE 72

Kair	74
Śródmieście	75
Kair muzułmański	92
Południowa część Kairu muzułmańskiego	101
Stary Kair	110
Wyspa Roda	113
Giza	119
► Mumie	116
Sakkara	126

PÓŁNOCNA DOLINA NILU 129

Aleksandria	130
► Hieroglify egipskie	142
Minja	144
Tell el-Amarna	147

ŚRODKOWA DOLINA NILU 155

Luksor	156
Karnak	162
Zachodni brzeg Luksoru	166

POŁUDNIOWA DOLINA NILU 170

Edfu	180
Kom Ombo	182
Asuan	183
Abu Simbel	191

OAZY PUSTYNI ZACHODNIEJ 193

Oaza Dachla	194
Mut	196
Oaza Siwa	202
Siwa – miasto	204

**KURORTY WYBRZEŻA
MORZA CZERWONEGO** 211

Hurghada	212
Marsa Alam	215

PÓŁWYSEP SYNAJ	217
Szarm el-Szejk	219
Dahab	221
Nuweiba	227
► Nurkowanie	228
Góra Mojżesza (Horeb)	233
Klasztor św. Katarzyny	235
Góra św. Katarzyny	238
SŁOWNIK TRUDNIEJSZYCH TERMINÓW	239
SŁOWNICZEK POLSKO-ARABSKI	241
INDEKS	246

Spis ramek

Ca zabrać?	15
Ramadan	16
Egipt w internecie	17
Punkty, w których można przedłużyć wizę	18
Egipskie placówki dyplomatyczne w Polsce	19
Polskie placówki dyplomatyczne w Egipcie	26
Naganiacze	27
Wywóz dóbr kultury i innych przedmiotów	32
Dni wolne od pracy	33
Ważne telefony alarmowe	42
Co za ile?	43
Egipt w liczbach	47
Wylewy Nilu	49
Kalendarium historyczne	54
Wierzenia i legendy	56
Stereotypy dotyczące Polaków	58
Najważniejsze kolekcje egipskich zabytków w Polsce	63
Egipt – obiekty wpisane na listę UNESCO	64
Rodzaje stosowanych kolumn	66
Minaret, czyli chrześcijański element meczetu	67
Potrawy typowe dla poszczególnych regionów	70
Kair – zagrożenia	78
Etykieta w Kairze muzułmańskim	93
Park Al-Azhar, czyli perła w środku Kairu	95

Uwaga na bezpańskie psy!	121
Teksty Piramid	123
Gdzie znajduje się grób Aleksandra Wielkiego?	131
Plaże w Aleksandrii	134
Biblioteka Aleksandryjska	136
Latarnia morska na wyspie Faros – jeden z siedmiu cudów świata	140
Siedem zagadkowych piramid	145
Popiersie Nefertiti	150
Bitwa pod Kadesz	159
Widowisko po zmroku	164
Hrabia Michał Tyszkiewicz w Karnaku	165
Balonem ponad Doliną Królów	173
Wycieczka do Deir el-Medina	169
Ciężkie życie Ramzesa III	172
Howard Carter (1874–1939)	175
Początki polskiej archeologii śródziemnomorskiej w Edfu	181
Pływanie w upalnym Asuanie	183
Feluki	187
<i>Angielski pacjent</i> w zderzeniu z rzeczywistością	195
Zakupy w oazie Dachla	196
Ryty naskalne sprzed tysiącleci	198
Kobieta w oazie Siwa	203
Zanikające dziedzictwo	206
Narkotyki w Dahabie	221
Beduini w Dahabie	222
Nurkowanie wśród raf – pomocne informacje	223
Aktywny wypoczynek w Dahabie	224
Niebezpieczne zwierzęta morskie	226
Promem do Jordanii	227

Spis map

Egipt	przednia okładka
Kair – centrum	76–77
Kair – Zamalek	90
Kair mużulmański	92
Kair – cytadela	106–107
Kair – wyspa Roda	114
Giza	120
Piramida Cheopsa	121
Sakkara	128
Aleksandria	132–133
Tell el-Amarna	148–149

Tell el-Amarna – Miasto Centralne	151
Świątynia Luksorska	158
Luksor – centrum	160
Luksor	162–163
Świątynia Hatszepsut	168
Medinet Habu	170
Dolina Królów	174
Edfu – świątynia Horusa	180
Asuan – część północna	185
Asuan – część południowa	186
Oaza Dachla	194–195
Mut	197
Oaza Siwa	202–203
Klasztor Świętej Katarzyny	236–237
Kair	tylna okładka

Legenda

	Świątynia rzymskokatolicka, zbór protestancki		Kemping
	Cerkiew prawosławna, unicka		Obiekt gastronomiczny (dowolnego typu)
	Synagoga, inny obiekt związany z kulturą żydowską		Kawiarnia, cukiernia
	Meczet, inny obiekt związany z kulturą muzułmańską		Winiarnia, enoteka
	Świecki obiekt zabytkowy		Winnica
	Twierdza, zamek		Pub
	Pomnik, fontanna, mała architektura		Supermarket, sklep, targ, bazar
	Ruina trwała, obiekt archeologiczny		Kawiarnia internetowa, strefa Wi-Fi
	Muzeum, galeria		Poczta
	Inna atrakcja		Ośrodek zdrowia, szpital
	Atrakcja przyrodnicza		Apteka
	Atrakcyjny obiekt przyrody nieożywionej		Policja
	Punkt informacji turystycznej		Teatr
	Dworzec kolejowy		Punkt widokowy
	Dworzec autobusowy		Inny obiekt (sklep, biuro, kasa itp.)
	Stacja metra		Plaża
	Lotnisko		Kąpielisko, basen
	Obiekt noclegowy (dowolnego typu)		Przystań promowa, port

Atrakcje Egiptu

PERŁY ARCHITEKTURY

Cytadela w Kairze

Monumentalne założenie obronne z szeregiem wspaniałych zabytków, otoczone wysokimi murami. Roztacza się stąd rozległa panorama metropolii.

Sfinks

Lew z ludzką głową, okrytą królewską trójkątną chustą *nemes*. Najbardziej rozpoznawalne zwierzę mityczne na świecie.

Dolina Królów w Luksorze

Jeden z największych egipskich atrakcji: legendarne miejsce, w którym spoczęli faraonowie najpotężniejszych dynastii, łącznie ze sławnym Tutanchamonem. Odkryto tu jak dotąd 62 grobowce.

Piramida schodkowa Dżesera w Sakkarze

Najstarsza piramida świata wzniesiona przez architekta faraona Dżesera – Imhotepa. Zwiedzając Sakkarę, warto również wstąpić do Muzeum Imhotepa i do wnętrza piramidy Tetiego.

Świątynia Luksorska

Imponująca budowla ufundowana przez Amenhotepa III, którą sukcesywnie rozbudowywano przez 3 tys. lat.

Karnak

Jeden z największych kompleksów świątynnych wzniesionych przez człowieka, zajmujący obszar ponad 100 ha. Wielkie wrażenie robi Wielka Sala Hypostylowa, składająca się ze 134 kolumn.

Piramidy w Gizie

Piramidy to jeden z siedmiu cudów świata starożytnego, jedyny, który przetrwał do czasów współczesnych – będąc w Egipcie, trzeba je zobaczyć.

Świątynia Hatszepsut

Jedna z najbardziej oryginalnych, najpiękniej położonych grobowych świątyń egipskich, zlokalizowana w dolinie Deir el-Bahari, ograniczonej z dwóch stron niemal pionowymi ścianami skalnymi, które dodają jej dramatyzmu.

Medinet Habu

Najlepiej zachowana tebańska świątynia grobowa,
należąca do Ramzesa III.

Kup książkę

Poleć książkę

Świątynia Horusa w Edfu

Przepiękna, monumentalna świątynia wzniesiona na terenie starożytnego miasta Dżeb. Jednym z jej najstarszych elementów jest kaplica wykonana z jednego kawałka szarego granitu. ▼

Tama Asuańska

Długość – ponad 3,5 km, maksymalna wysokość 111 m, szerokość prawie 1 km. Przy wznoszeniu tamy pracowało 30 tys. egipskich robotników. Spowodowała ona spiętrzenie wody na olbrzymim obszarze, tworząc Jezioro Namera, największy sztuczny akwen na świecie.

Świątynie w Abu Simbel

Dwie niezwykle skalne świątynie: Ramzesa II, tzw. Wielka Świątynia, i Neferтари – Mała Świątynia. Warto je zobaczyć wczesnym rankiem, kiedy słońce zaczyna rozświetlać gigantyczne wi-

zerunki w skale, ukazujące jednego z największych faraonów Egiptu.

Klasztor św. Katarzyny

Najstarszy funkcjonujący chrześcijański klasztor w Egipcie. Położony jest na wysokości 1570 m n.p.m.; został ufundowany w latach 527–47. Warto zobaczyć piękną trzynawową bazylikę i kaplicę Krzewu Gorejącego – to tu Bóg miał przemówić do Mojżesza.

Biblioteka Aleksandryjska

Oficjalnie otwarta w 2002 r., powstała w miejscu, gdzie prawdopodobnie mieściła się największa biblioteka świata starożytnego. Ta supernowoczesna budowla mieści muzea, kolekcje i sale biblioteczne – główna sala biblioteki to największa czytelnia publiczna na świecie, potrafiąca pomieścić ok. 2 tys. osób.

ATRAKCJE PRZYRODNICZE

Park Al-Azhar w Kairze

Perła w środku Kairu z doskonale zaprojektowanymi terenami zielonymi. Roślinność jest interesująco rozmieszczona wśród licznych kanałów wodnych i kilku fontann.

Blue Hole w Dahabie

Najsłynniejsze miejsce do nurkowania w okolicach Dahabu. Nazwę zawdzięcza okrągłej wyrwie w rafie, która znajduje się tuż przy brzegu. Osiąga głębokość 80 m, na 60. metrze znajdziemy tunel, którym można przepłynąć na drugą stronę rafy.

Park Narodowy Ras Muhammad

Położony 12 km od południe za Szarm el-Szejk; chroni przyrodę raf koralowych, a w części ląd-

wej – roślinność słonowodną i ekosystemy pustynne.

Góra św. Katarzyny

Najwyższy szczyt Egiptu (2642 m n.p.m.) warto zdobyć głównie ze względu na oszałamiające widoki. Nie jest tu również tak tłoczno jak podczas wspinaczki na pobliską Górę Mojżesza, dlatego wspinaczkę poleca się osobom, które chciałyby odpocząć od tłumów.

Oaza Dachla

Oszałamiające widoki, urozmaicona rzeźba terenu, sympatyczni ludzie, fascynujące zabytki – to największe atuty oazy Pustyni Zachodniej. Powita nas tu feeria barw – głęboki błękit nieba i rdzawobrzowe klify oraz złote piaszczyste wydmy.

Lukсор

Lukсор to jedna z najbardziej spektakularnych atrakcji Egiptu. Przez setki lat faraonowie wzniesli tutaj dziesiątki świątyń, tworząc tym samym największą ich koncentrację wzdłuż Nilu. Można tu również podziwiać jedną z największych budowli sakralnych świata – Karnak – oraz legendarną Dolinę Królów, w której spoczęli faraonowie najpotężniejszych dynastii, łącznie z najbardziej dziś znanym Tutanchamonem. Są też budowle zachwycające swą oryginalnością, jedyne w swoim rodzaju, jak świątynia królowej Hatszepsut, badana przez polskich egiptologów od kilkudziesięciu lat. Dodatkowo działa tu świetnie zaaranżowane Muzeum Lukсорskie z pieczołowicie dobraną niewielką kolekcją.

HISTORIA

W okresie Starego Państwa (2686–2181 p.n.e.) w miejscu obecnego Lukсорu leżała mała wioska bez większego znaczenia politycznego. Egipcjanie nazywali miasto Waset (wym. 'łaset'), co można przetłumaczyć jako „potęga”. Grecy, którzy pojawili się później, nazwali je Tebami – taką samą nazwę nosiło miasto w Beocji. Teby były stolicą IV nomu górnoegipskiego.

Podczas trwania XII dynastii stolica Egiptu mieściła się w okolicy Liszt, jednak ówczesne Teby osiągnęły istotne znaczenie ze względu na bardzo ważny, kwitnący ośrodek kultu boga Amona. Okres Nowego Państwa (1550–1069 lat p.n.e.) to bezsprzecznie najważniejszy czas w historii Teb. Władcy sukcesywnie powiększali założoną już za XII dynastii świątynię w Karnaku, poświęconą boskiej triadzie: Amonowi,

Mut i Chonsu. Za czasów Amenhotepa III (1390–1352 p.n.e.) rozpoczęto budowę Świątyni Lukсорskiej.

Dolina Królów stała się miejscem ostatecznego spoczynku faraonów prawdopodobnie już przed panowaniem Totmessa I (1504–1492 p.n.e.). W tym samym czasie rozrastała się nekropolia wyższych urzędników po drugiej stronie wzgórza. Miasto zaczęło podupadać dopiero w okresie późnym (747–332 p.n.e.) na rzecz ośrodków znajdujących się na północy – Memfis, Tanis, Sais i Bubastis.

Pierwszych zniszczeń na tych terenach dokonali chrześcijanie, którzy używali licznych w okolicy grobowców i kaplic jako kryjówek. Lukсор stał się mało znaczącym

▼ Świątynia Lukсорska

Kup książkę

Poleć książkę

miastem wraz z najazdem Arabów w VII w. Historyczne znaczenie Luksoru odkryto dzięki ekspedycji Napoleona, na przełomie XVIII i XIX w. Miasto rozkwitło w XIX w. w zasadzie tylko dzięki turystyce. Wówczas zaczęły tu docierać pierwsze zorganizowane wycieczki (pierwszym biurem je organizującym było angielskie Thomas Cook, które istnieje do dziś).

Współczesny Luksor to jedna z największych atrakcji turystycznych w Egipcie. Niezwykle nagromadzenie świetnie zachowanych świątyń rokrocznie przyciąga tłumy. W ciągu ostatnich kilku lat miasto przeszło poważne przeobrażenia – wyburzono stare domy kosztem poszerzenia ulic. Tworzone są nowe atrakcje turystyczne, wręcz strefy zamknięte tylko dla turystów – takie jak plany połączenia deptakiem Świątyni Luksorskiej i Karnaku.

WARTO ZOBACZYĆ

Na wschodnim brzegu stoi imponująca **★ Świątynia Luksorska** 📍 **Corniche el-Nile; 6.00–21.00; wstęp 100 LE, ulgowy 50 LE.** Mało kto wie, że budowla ta, ufundowana przez Amenhotepa III (1390–1352 p.n.e.), to tzw. harem południowy, wzniesiony dla boga Amona. Wewnątrz świątyni przedstawiono w symboliczny sposób stosunek seksualny między Amonem a matką Amenhotepa III. Obecnie turyści stąpający po tym świętym przybytku nie zdają sobie sprawy, że znajdują się w najbardziej odosobnionych, sakralnych pomieszczeniach jednego z najważniejszych bogów starożytnego Egiptu. Za czasów świetności postronny obserwator nie widział lasu kolumn, które dziś od razu rzucają się w oczy, gdyż teren świątyni odgradzała

Kup książkę

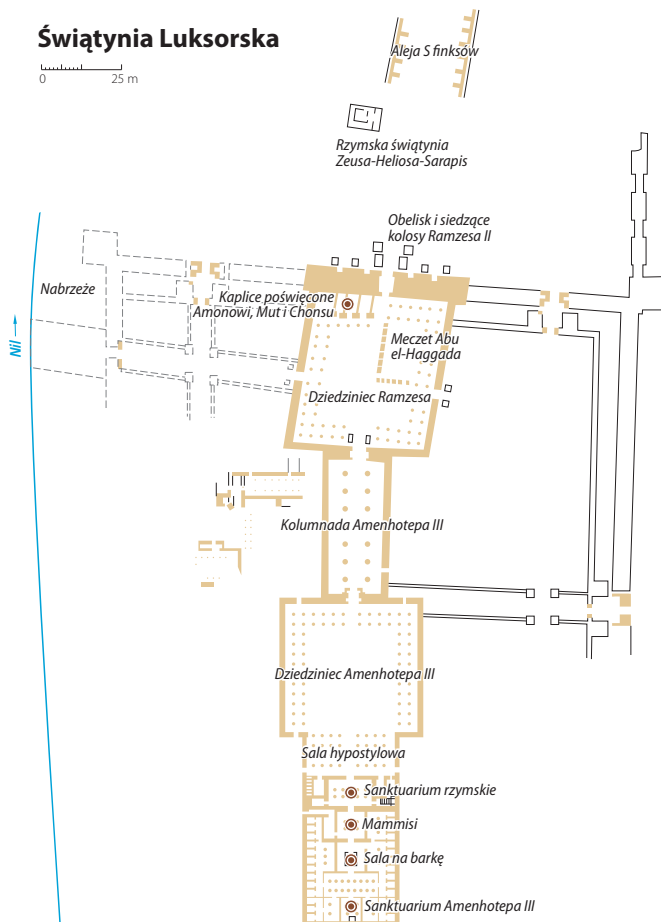
Poleć książkę

niegdyś wysoka ściana, oddzielająca ją od sfery zewnętrznej, profanicznej. Większość ścian rozebrali chrześcijańscy fanatycy w IV i V w. Za czasów faraonów co roku w uroczystej oprawie z okazji święta Opet (związanego z płodnością), z Karnaku, wzdłuż Alei Sfinksów, wyruszała procesja z posągami uosabiającymi Amona, Mut i Chonsu. Świątynię zaczęto wznosić w XIV w. p.n.e. i sukcesywnie ją rozbudowywano przez 300 lat.

Współcześnie, wchodząc na teren Świątyni Luksorskiej, widzimy najpierw po prawej stronie gigantyczny **pylon** i jeden z pary **obelisków** wykuty dla Ramzesa II. Drugi podarował Mohammed Ali Francuzom i w 1833 r. znalazł się on na Place de la Concorde w Paryżu. Było to gigantyczne przedsięwzięcie logistyczne, gdyż obelisk ważył blisko 220 ton i mierzył 23 m wysokości. Wejście dodatkowo flankują dwa

Świątynia Luksorska

0 25 m

oprac. M. Czopik

Kup książkę

Poleć książkę

Bitwa pod Kadesz

Kadesz to syryjskie miasto zlokalizowane w górnym dorzeczu Orontesu. Ramzes II rozegrał tutaj wielką bitwę z koalicją wojsk hetyckich pod wodzą Muwatallisa w 1274 r. p.n.e. Mało brakowało, a wojska egipskie poniosłyby gigantyczną klęskę. Dwóch szpiegów hetyckich wprowadziło bowiem faraona w błąd, twierdząc, że wojska wroga znajdują się daleko w Aleppo. Niewiele myśląc, Ramzes II w szyku marszowym udał się pod samo Kadesz, gdzie rozbił obóz. Nie zdawał sobie sprawy, że wojska

hetyckie znajdują się w rzeczywistości tuż za miastem, gotowe do ataku, natomiast jego armia była rozproszona na przestrzeni wielu kilometrów. Egipcjanom udało się jednak odeprzeć atak i przejść do kontrofensywy. W jednym z poematów z epoki czytamy, że sam Ramzes II wskoczył na rydwan i wziął udział w walce.

Kto wygrał bitwę? Trudno jednoznacznie określić, ale nie przeszkodziło to faraonowi chlępić się swym męstwem, rozkazując to dyskusyjne zwycięstwo uwiecznić na płaskorzeźbach m.in. w Ramesseum i Karnaku.

▲ Bitwa pod Kadesz – relief z Ramesseum

gigantyczne **posągi** wykonane z granitu, przedstawiające siedzącego na tronie **Ramzesa II**. Na zewnętrznych ścianach pierwszego pylonu ukazano sceny z bitwy pod Kadesz, rozegranej w piątym roku panowania faraona. Na prawej części pylonu (stojąc na wprost niego) można zobaczyć sceny z życia żołnierzy w obozie oraz Ramzesa II podczas narady. Na lewej wieży przedstawiono krwawe obrazy z pola walki.

Wejście przez monumentalną **bramę** prowadzi na pierwszy **dzielnice perystylowy**, składający się z dwóch rzędów kolumn. Ten element świątyni również powstał za panowania Ramzesa II. Po lewej stronie, zdecydowanie powyżej obecnego poziomu gruntu, góruje fatymidzki **meczet** **wejście od strony parku**, poświęcony Abu el-Haggagowi – szejkowi, potomkowi Mahometa, który

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Egipt

to kolebka cywilizacji i jedna z największych starożytnych potęg. Tajemniczy pustynny kraj nad życiodajnym Nilem od wieków przyciągał ciekawych świata i żądnych przygód ludzi. I tak jest do dziś – monumentalne budowle i prastare świątynie wciąż pobudzają wyobraźnię naukowców, a piaszczyste plaże i bajkowe rafy koralowe kuszą tłumy turystów. Egzotykę Afryki odkryjemy, spacerując po uliczkach Kairu i targując się na najstojniejszych bazarach świata.

Piramidy i grobowce

Kościóły i meczety

Muzea i barwne bazy

Pustynie, oazy i rafy koralowe

Starożytność i współczesność

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:

0 801 339900

0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodnik: najchętniej czytane
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kosciuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:
ebookpoint.PL

ISBN 978-83-283-6452-3

Cena 29,90 zł